Valtioneuvostoasiain osasto | MUISTIO 6.6.2017 | OKV/7/21/2017

Viite
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokous 8.6.2017

Asia
HE 15/2017 vp, HE 47/2017 vp ja HE 52/2017 vp

HE 15/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Oikeuskanslerinviraston osastopäällikkö Maija Salo oli kuultavana sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokouksessa 21.4.2017 ja antoi asiantuntijalausuntonsa myös kirjallisena. Hallitus antoi sen jälkeen eduskunnalle 18.5.2017 maakuntien rahoitusjärjestelmää koskevan täydentävän esityksen HE 57/2017 vp. Apulaisoikeuskansleri antoi täydentävästä esityksestä lausunnon valtiovarainministeriölle 10.4.2017 yleisen lausuntokierroksen yhteydessä. Apulaisoikeuskansleri kiinnitti huomiota eduskunnan tiedonsaantiin rahoitusjärjestelmän kokonaisuudesta ja katsoi täydentävän esityksen aikataulun voivan olennaisesti vähentää mahdollisuuksia käsitellä asiaa sen merkittävyyden edellyttämällä tavalla.

HE 47/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Apulaisoikeuskansleri antoi lausunnon hallituksen esityksestä 21.3.2017 sosiaali- ja terveysministeriölle yleisen lausuntokierroksen yhteydessä. Apulaisoikeuskansleri kiinnitti huomiota sidosryhmien kuulemiseen valmistelun aikana ja lainvalmisteluprosessin aikatauluihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyynnön mukaan luonnosta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa oli tarkoitus täydentää lausuntokierroksen aikana. Luonnoksessa yksilöitiin vielä avoinna olevia kohtia, jotka vaikuttivat kokonaisuuden kannalta keskeisiltä. Apulaisoikeuskansleri piti kyseenalaisena, oliko lausunnonantajille annettu riittävästi tietoa kannanottojen muodostamista varten. Valmistelun avoimuuden kannalta oli myös ongelmallista, että ratkaisuehdotuksia keskeisiin kysymyksiin valmisteltiin vielä lausuntokierroksen aikana.

Maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 15/2017 vp) annettiin eduskunnalle 2.3.2017. Esityksen perustelujen mukaan valinnanvapautta koskevat linjaukset vaikuttavat olennaisesti siihen, millainen malli sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kokonaisuudesta muodostuu. Esityksen käsittelyn alkaessa valinnanvapautta koskeva hallituksen esitys oli vielä niin keskeneräinen, että eduskunnalla ei ollut apulaisoikeuskanslerin mukaan käytettävissään riittävää kokonaiskuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta. Lisäksi näiden kahden hallituksen esityksen samanaikainen käsittely eduskunnassa näytti jäävän lyhyeksi.

Apulaisoikeuskansleri esitti lausunnossaan valinnanvapautta koskevasta hallituksen esityksestä myös säätämisjärjestystä koskevien perustelujen merkittävää täydentämistä sekä lukuisten sisällöllisten ja

oikeudellisten epäselvyyksien korjaamista. Esityksen jatkovalmistelussa nämä havainnot otettiin olennaisilta osiltaan huomioon. Hallituksen esitys tarkastettiin oikeuskanslerinvirastossa etukäteen ennen kuin sen antamisesta eduskunnalle päätettiin valtioneuvoston yleisistunnossa 9.5.2017. Esitys täytti tarkastuksen perusteella eduskunnalle antamista koskevat oikeudelliset ja muodolliset vaatimukset.

HE 52/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta

Hallituksen esityksen valmistelun aikana siitä ei pyydetty oikeuskanslerin lausuntoa. Esitys tarkastettiin oikeuskanslerinvirastossa siinä vaiheessa, kun sitä koskeva esittelylista jaettiin valtioneuvoston yleisistunnon käsittelyä varten. Tarkastuksen perusteella esityksen perustuslakiin liittyviä perusteluja täydennettiin ennen kuin valtioneuvosto päätti esityksen antamisesta eduskunnalle.

Esittelijäneuvos, osastopäällikkö Maija Salo